

Programmaties buitengewoon basisonderwijs 2024- 2025

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 11 december 2023 .

Uitgebracht door de Raad Basisonderwijs op 17 januari 2024 met eenparigheid van stemmen.

Vorbereiding: technische werkgroep Programmaties basisonderwijs op 12 december 2023 onder voorzitterschap van Eric d'Hooghe

Dossierbeheerder: Eric d'Hooghe

Inhoud

1	Situering.....	2
2	Criteria.....	2
2.1	Administratieve criteria	2
2.2	Omgevingsanalyse.....	3
2.3	Expertise en professionalisering	3
2.4	Infrastructuur en materiële voorzieningen	4
3	Advies.....	4
3.1	Algemene opmerkingen	4
3.1.1	Goede evolutie naar gefundeerde aanvragen die vertrekken vanuit de leerling.....	4
3.1.2	Drempels procedure nieuw op te richten scholen voor nieuw type verlagen.....	4
3.1.3	Programmatieprocedure type 5 verduidelijken	5
3.1.4	Tijdige communicatie naar scholen.....	5
3.2	Advies per dossier	6
3.2.1	Oprichting type in een bestaande school.....	6
3.2.2	Oprichting nieuw type in een nieuwe school	7
	Bronnen.....	9

1 Situering

Het artikel 111 van het decreet Basisonderwijs bepaalt dat de Vlor advies uitbrengt over de oprichting van een nieuw type in het buitengewoon basisonderwijs.¹ De Vlor ontving op 11 december 2023 van AGODI een adviesvraag over de programmatieaanvragen voor het buitengewoon basisonderwijs vanaf het schooljaar 2024-2025.

In totaal zijn er vijf programmatieaanvragen voor de oprichting van een nieuw type. Eén van deze aanvragen heeft betrekking op de oprichting van een type van vrije keuze. Op basis van artikel 101, §5, laatste lid van het decreet basisonderwijs brengt de Vlor geen advies uit over die aanvraag. Het Vlor-advies heeft dus betrekking op *vier aanvragen*.

2 Criteria

Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs bepaalt in artikel 9 op basis van welke beoordelingscriteria de programmatieaanvragen voor de oprichting van een nieuw type in het buitengewoon basisonderwijs moeten worden beoordeeld.² Dat geeft uitvoering aan de bepalingen over rationalisatie en programmatie van het buitengewoon basisonderwijs zoals omschreven in het decreet Basisonderwijs, zoals gewijzigd.

De Vlor neemt die criteria over, maar groepeert ze in vier categorieën.

2.1 Administratieve criteria

1. 'Werd er onderhandeld met het lokaal onderhandelingscomité en wat is de inhoud van het protocol en is er overleg gepleegd met de schoolraad en wat is het resultaat van het overleg.' (art. 9, 8° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)
 - Is er een LOC/ABOC?
 - Is er geen LOC/ABOC, verklaring?
 - Is er onderhandeld met het LOC/ABOC?
 - Wat is de inhoud van het protocol?
 - Is er overleg gepleegd met de schoolraad?
 - Wat is het resultaat van het overleg?
2. 'Heeft de oprichting betrekking op het niveau basisonderwijs of op het niveau kleuteronderwijs of lager onderwijs afzonderlijk.' (art. 9, 7° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)
 - Niveau basisonderwijs?
 - Niveau kleuteronderwijs afzonderlijk?
 - Niveau lager onderwijs afzonderlijk?

¹ [Decreet Basisonderwijs](#), 28 augustus 2023.

² [Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wat betreft programmatieaanvragen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs](#), 24 augustus 2023.

2.2 Omgevingsanalyse

1. 'Worden in het programmatievoorstel de noodzaak, de doelmatigheid en de leefbaarheid, met inbegrip van een realistische inschatting van het potentiële aantal leerlingen die, naargelang het te programmeren aanbod, voldoen aan de criteria, vermeld in artikel 10 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, ; afdoende gemotiveerd in een omgevingsanalyse, waarbij in de mate van het mogelijke ook rekening gehouden wordt met het lokale aanbod.' (art. 9, 1° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)
 - Worden er elementen aangereikt m.b.t. de noodzaak?
 - Worden er elementen aangereikt m.b.t. de doelmatigheid?
 - Worden er elementen aangereikt m.b.t. de leefbaarheid?
 - Worden er elementen aangereikt om een realistische inschatting te maken van het potentiële aantal leerlingen?
 - Houdt de omgevingsanalyse in de mate van het mogelijke ook rekening met het lokale aanbod?
2. 'Wordt, in relatie tot het reeds bestaande aanbod van het type of programmatieaanvragen van andere scholen voor hetzelfde type buitengewoon onderwijs, een redelijke spreiding beoogd, rekening houdend met de groep, vermeld in artikel 3, 21°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, met de wetenschappelijk te verwachten prevalentie en met het oog op een optimale organisatie van het leerlingenvervoer.' (art. 9, 2° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)
 - Wordt een redelijke spreiding beoogd, rekening houdend met de groep en het reeds bestaande aanbod?
 - Houdt de aanvraag rekening met de wetenschappelijk te verwachten prevalentie?
 - Houdt de aanvraag rekening met een optimale organisatie van het leerlingenvervoer?
3. Worden de aangepaste en schoolexterne begeleidingsmogelijkheden voor de te programmeren doelgroep in kaart gebracht, en als dat niet het geval is, wordt dat dan afdoende gemotiveerd? (art. 9, 3° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)
 - Worden de begeleidingsmogelijkheden in kaart gebracht?
 - Indien niet: wordt dat afdoende gemotiveerd?

2.3 Expertise en professionalisering

1. Beschikt de school over de nodige expertise voor het bijkomend aanbod waarop de programmatieaanvraag betrekking heeft? (art. 9, 4° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)
 - Worden er elementen aangereikt m.b.t. de expertise?
2. Zijn er recent inspanningen geleverd om het personeel te professionaliseren voor het nieuwe type of zijn dergelijke inspanningen gepland? (art. 9, 5° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)
 - Levert de aanvrager elementen aan die wijzen op inspanningen om het personeel te professionaliseren?

2.4 Infrastructuur en materiële voorzieningen

Heeft de school de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen op het gebied van toegankelijkheid en hulpmiddelen voor het type dat ze wil programmeren? (art. 9, 6° van het BVR van 17/06/1997, zoals gewijzigd)

- Reikt de school elementen aan over de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen op het gebied van toegankelijkheid?
- Reikt de school elementen aan over de hulpmiddelen voor het aanbod dat hij wil programmeren?

3 Advies

3.1 Algemene opmerkingen

3.1.1 Goede evolutie naar gefundeerde aanvragen die vertrekken vanuit de leerling

De vlor ontving dit jaar een gering aantal aanvraagdossiers voor de programmatie van een nieuw type, al dan niet in een nieuwe school buitengewoon basisonderwijs. Daarbij zien we wel dat al deze dossiers getuigen van een doordacht voorafgaand proces.

De dossiers vertrekken allemaal vanuit de leerling. Dat stellen we vast door de aandacht voor de capaciteitsproblemen. De huidige beperkte capaciteit zorgt ervoor dat leerlingen soms worden ingedeeld in een doelgroep die niet bij hun reëel profiel past, wat we zeker zien bij leerlingen met een type 3-profiel. Daardoor moeten ze een grote afstand afleggen naar een school met passend profiel, waardoor ze aangewezen zijn op het leerlingenvervoer dat ook nog steeds kampt met problemen. Ook de scholen zien de gevolgen van ondercapaciteit. Gezien de stijgende vraag zien zij de druk toenemen om leerlingen, ook hier vooral type 3-leerlingen, aan te nemen,

Scholen die een dossier indienen, zijn zich duidelijk bewust van deze problematieken en willen met hun aanvraag een oplossing bieden voor die leerlingen die nu aan hun lot worden overgelaten.

3.1.2 Drempels procedure nieuw op te richten scholen voor nieuw type verlagen

Decretaal is er nu de mogelijkheid om een nieuwe school op te richten met één type. Vanuit die decretale mogelijkheid is er een oproep van de minister aan de onderwijsverstrekkers gebeurd om hier gebruik van te maken en zo veel mogelijk nieuwe plaatsen te creëren. Schoolbesturen komen graag aan die oproep tegemoet en wensen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op te nemen om de grote capaciteitsproblemen in het buitengewoon onderwijs in sommige regio's te beantwoorden.

De Vlor dringt erop aan dat de drempels om een nieuwe school met één type op te richten verlaagd worden. Die drempels houden scholen tegen om hun capaciteit uit te breiden:

- 1 Wanneer in het buitengewoon basisonderwijs een nieuwe school wordt opgericht via afsplitsing van een bestaande school, dan wordt dit als een programmatie-aanvraag beschouwd. Dat is anders voor het buitengewoon secundair onderwijs waar zo'n administratieve herstructurering zeer eenvoudig verloopt. De Vlor vraagt om in de toekomst ook voor het buitengewoon basisonderwijs zo'n eenvoudige procedure te voorzien als het gaat om afsplitsing van een bestaande school.

- 2 Indien een school volledig nieuw wordt opgericht, dan zijn dezelfde criteria voor een programmatie-aanvraag van toepassing als wanneer het gaat om het oprichten van een nieuw type in een bestaande school. Zo moet bijvoorbeeld aangetoond worden dat de nodige expertise aanwezig is. De Vlor vraagt om die criteria beter af te stemmen op de eigenheid van een aanvraag tot oprichting van een nieuwe school.

3.1.3 Programmatieprocedure type 5 verduidelijken

Een school voor type 5 kan slechts worden geprogrammeerd aan een door de regering aangeduide medische instelling. Omdat de oprichting van een nieuwe school met type 5 een nieuw type, impliceert, dient de programmatieprocedure gevolgd te worden.

De omzendbrief vermeldt: *“Voor een bijkomende vestigingsplaats in type 5, die geen aparte normen heeft, is een beslissing van de Vlaamse regering vereist.”* Aanvragen voor de oprichting van bijkomende vestigingsplaatsen bij een bestaande type 5-school worden dan weer niet voor advies voorgelegd aan de Vlor en de onderwijsinspectie. Hoewel voor deze situatie ook een beslissing van de Vlaamse Regering vereist is, gaat het niet om een “nieuw type” en geldt de programmatieprocedure dus niet.

Zowel het decreet basisonderwijs als de omzendbrief zijn daar niet duidelijk over. De Vlor vraagt om hier klaarheid te scheppen met een duidelijke formulering van de aanvraagprocedure voor type 5 en het proces dat daarop volgt naar een beslissing van de Vlaamse Regering.

3.1.4 Tijdige communicatie naar scholen

De Vlor brengt dit advies over de programmatieaanvragen ruim binnen de adviestermijn uit. De raad dringt bij de minister aan om scholen tijdig op de hoogte te brengen van de uiteindelijke beslissing over hun programmatie-aanvraag, zodat ze voldoende tijd hebben om die programmatie voor het nieuwe schooljaar te organiseren, ook in samenwerking met andere betrokken actoren. Scholen moeten ook tijdig kunnen communiceren naar ouders. Op het moment dat ouders hun kind willen inschrijven voor volgend schooljaar is adequate informatie nodig over het onderwijsaanbod.

De Vlor hanteert bij de beoordeling van de aanvragen het geheel van de criteria uit de regelgeving zoals hierboven aangegeven (zie 2). Alle aanvragen die de Vlor volgens een of meer van bovenstaande criteria zonder meer gunstig adviseert, worden niet verder gemotiveerd. De adviezen die extra duiding vragen, komen in deel 3.2 aan bod.

Deel 3.2 wordt niet gepubliceerd op de website van de Vlor.

3.2 Advies per dossier

3.2.1 Oprichting type in een bestaande school

26765 Het Vlot, Sint-Elisabethstraat 6, 8900 Ieper

Aanvraag tot oprichting type 3

Niveau: kleuter- en lager onderwijs

Advies: Gunstig

Motivering

Het betreft een [heraanvraag](#). De Vlaamse Regering gaf in de vorige aanvraagronde een ongunstige beslissing met volgende motivering:

Hoewel de aanvrager met de oprichting tegemoet wil komen aan een hiaat in de regio rond Ieper, blijkt uit het dossier voor AGODI eerder een beperkte expertise voor leerlingen met emotionele- en gedragsstoornissen. Er dienen nog bijkomende inspanningen geleverd te worden rond gerichte professionalisering. Er worden geen duidelijke infrastructurele en materiële voorzieningen beschreven. Er is nog geen zicht op een locatie voor de nieuwe school. Over schoolexterne begeleidingsmogelijkheden vermeldt het dossier niets.

De school biedt in het kleuteronderwijs al type 2 en type 9 aan, in het lager onderwijs type basisaanbod, type 2 en type 9.

Er wordt een voldoende grote instroom voor type 3 verwacht. Binnen het eigen net ontbreekt dat aanbod voor het basisonderwijs in de bredere regio, waardoor heel wat kinderen aangewezen zijn op (lang) busvervoer. Daarnaast heeft de school binnen de al aangeboden types heel wat leerlingen met een type 3-profiel.

De capaciteitsmonitor van de Vlaamse Overheid bevestigt eveneens dat er in de regio Ieper nood is aan extra capaciteit voor type 3. Er werden daarvoor ook al extra middelen voorzien door de Vlaamse Regering.

Er is intussen een tijdelijke, volledig aangepaste vestigingsplaats voorzien met het oog op de aankoop van een centrale locatie in de Arsenaalstraat in Ieper, waar de huidige twee vestigingsplaatsen zullen gehuisvest worden. De school heeft al geïnvesteerd in gericht materieel, ook voor type 3-leerlingen.

Het schoolteam zit in een groeitraject na een ongunstig advies bij de doorlichting van september 2022. Het sterk uitgebouwd groeiplan zit als bijlage bij het dossier. Al van bij de start wordt type 3 meegenomen in dat traject. De expertise van het personeel wordt verder ontwikkeld d.m.v. overleg, collegiale visitatie en professionalisering. Ze worden in hun traject intensief begeleid door de pedagogische begeleidingsdienst en hebben daarnaast een interne werkgroep opgericht waarin zowel leerondersteuners, clb-medewerkers, directie als leraren zetelen. Die werkgroep werkt intensief aan de ontwikkeling van de nieuwe type 3-werking.

128579 Giblo, Antwerpseweg 48, 2340 Beerse

Aanvraag tot oprichting type 2

Niveau: kleuter- en lager onderwijs

Advies: Gunstig

Motivering

De school biedt al type 9 aan in de kleuterafdeling en type basisaanbod en type 9 in de lagere school.

De bedoeling is om hun type basisaanbod om te zetten naar type 2. De reden daarvoor is de capaciteitsdruk in de brede regio wat betreft type 2. De school merkt mede door het capaciteitsprobleem dat heel wat kinderen niet op hun plek zitten. Zo zitten er heel wat leerlingen met een type 2-profiel bij hen in type Basisaanbod.

Voor het eigen net is het dichtstbijzijnde aanbod voor type 2 in Antwerpen (44km) of Mol (30km). Maar ook voor aanbieders van andere netten, die trouwens ook al op hun maximumcapaciteit zitten, moet er al minstens 17km afgelegd worden.

Wat de infrastructuur betreft, zijn ze na de goedkeuring van een capaciteitsdossier, opgestart met een nieuwbouw. Daarbij wordt al rekening gehouden met de mogelijke oprichting van een type 2-aanbod. Afhankelijk van het bouw dossier, willen ze opstarten met twee klassen type 2 en zo evolueren naar vier klassen.

Er wordt grondig werk gemaakt van het uitbouwen van de expertise binnen het team.

3.2.2 Oprichting nieuw type in een nieuwe school

XXXXX KBO type 3 Ronse, Eisdaele, 9600 Ronse

Aanvraag tot oprichting nieuwe school type 3

Niveau: kleuter- en lager onderwijs

Advies: Gunstig

Motivering

Met deze aanvraag wil het schoolbestuur ingaan op de regionale behoefte aan basisonderwijs type 3, liefst gekoppeld aan een internaatwerking voor deze doelgroep van min 12-jarigen. De school zal opgericht worden op een nieuwe vestigingsplaats, een vroegere campus buso. Op die campus is al een MFC aanwezig met op dit moment nog een internaatwerking voor jongeren vanaf 12 jaar.

In de brede regio, is er naast Bubao De Kameleon in Oudenaarde van het eigen net, nog geen type 3-aanbod voor basisonderwijs.

Op de voorziene vestigingsplaats is er al voldoende infrastructuur en materieel aanwezig die voldoet aan de beoogde doelgroep, mede dankzij een investering van het gemeentebestuur. Het daar aanwezige MFC wil nu uitbreiden met extra leefgroepen voor kinderen onder 12 jaar met een intense samenwerking tussen de nieuwe school en het internaat.

Het toekomstig team werkt al een tijd aan haar expertise voor de beoogde doelgroep d.m.v. individuele nascholing en teamopleidingen.

XXXXX Ziekenhuisschool Limburg,, 3800 Sint-Truiden

Vestigingsplaatsen:

Melveren-Centrum 111, 3800 Sint-Truiden

Synaps Park 5000, 3600 Genk

Stadsomvaart 11, 3500 Hasselt

Masensstraat 40, 3900 Pelt

Abdijstraat 2, 3740 Bilzen

Aanvraag tot oprichting type 5

Niveau: kleuter- en lager onderwijs

Advies: Gunstig

Motivering:

De aanvraag is gekoppeld aan een programmatieaanvraag voor de oprichting van een nieuwe OV4 type 5 buitengewoon secundair onderwijs. Ze vertrekt vanuit de Limburgse diensten voor kinderen en jeugdpsychiatrie (K-diensten) om type 5-oplossingen voor de vijf vestigingsplaatsen te kunnen aanbieden vanaf 1/9/2024.

Er is momenteel enkel een aanbod type 5 voor buso OV4 op campus Melveren-Centrum in Sint-Truiden (De Radar). Maar er wordt daar ook al, zonder financiering, onderwijs aangeboden aan basisschoolleerlingen.

Met deze aanvragen voor een nieuwe “type 5-school” basis- én secundair onderwijs, wil het schoolbestuur tegemoetkomen aan de alsmaar meer complexe schoolse noden van jongeren met een psychiatrische problematiek in deze k-diensten. De opties die door de Vlaamse regering, na de principiële beslissing om het aanbod aan type 5-scholen te bevriezen, werden voorgesteld om tegemoet te komen aan de beoogde doelgroep, nl. TOAH en SIO, werden onderzocht. Die opties blijken echter onvoldoende afgestemd op de specifieke noden van deze jongeren o.a. door heroriënteringen.

De expertise van ziekenhuisschool De Radar zal ingezet worden om een breed samenwerkingsnetwerk op te richten in de provincie rond type 5-onderwijs. Dit zowel op macro- als mesoniveau.

Met de vijf vestigingsplaatsen, zal de school wat betreft het aantal bedden, zeker voldoen aan de programmatienormen.

Gezien de nood om aan deze kwetsbare doelgroep adequaat en gefinancierd onderwijs te geven; verleent de Vlor een gunstig advies voor de vijf vestigingsplaatsen.

Katrien Persoons
secretaris Raad Basisonderwijs

Anne Verhoeven
voorzitter Raad Basisonderwijs

Bronnen

[Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wat betreft programmatieaanvragen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs](#), 24 augustus 2023.

[Decreet Basisonderwijs](#), 28 augustus 2023.

